

Pregledni rad

UDK: 657375

Doc. dr. sc. Sanja Sever Mališ *

Ivana Kalčiček, univ. spec. oec. **

UTJECAJ MODELA FINACIJSKOG IZVJEŠTAVANJA NA SIGURNOST I USPJEŠNOST POSLOVANJA NAJMOPRIMACA I LEASING DRUŠTAVA

EFFECT OF FINANCIAL REPORTING MODEL ON BUSINESS SECURITY AND SUCCESS OF LESSEES AND LESSORS

SAŽETAK: Financiranje leasingom predstavlja jedan od načina nabave imovine kojime se umanjuju rizici brzog zastarijevanja imovine uzrokovanih napretkom tehnologije. Jedna od prednosti ovakvoga načina financiranja jesu i rješenja postojećega računovodstvenog tretiranja najмова. Sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima moguće je financiranje najmom prikazati kao „izvanbilančno“ financiranje čime se prikriva stvarana slika o financijskome stanju i uspješnosti poslovanja korisnika najma. Zbog takve iskrivljene slike financijskoga položaja i uspješnosti poslovanja strukovne organizacije su predložile novi model financijskoga izvještavanja koji bi ispravio nedostatke postojećega sustava evidentiranja imovine odnosno obveza. Rezultati istraživanja utvrđuju postojeće stanje na tržištu leasinga u Republici Hrvatskoj, ali i ukazuju da će promijenjeni model financijskoga izvještavanja najviše utjecati na financijsko izvještavanje najmoprimaca. Novi model financijskoga izvještavanja trebao bi u konačnici rezultirati transparentnijim prikazom financijskoga položaja i uspješnosti poslovanja najmoprimaca i najmodavca.

KLJUČNE RIJEČI: Međunarodni računovodstveni standardi (MRS), Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI), računovodstveni tretman najмова, računovodstvo kod najmoprimca, računovodstvo kod najmodavca.

ABSTRACT: Leases financing is a way of purchase of assets which reduces risks of rapid obsolescence of assets caused by advancement of technology. One of the advantages of this type of financing is the existing solution of the accounting treatment for leases. In accordance with International Accounting Standards (IAS) lease can be presented as “off balance sheet” financing which can hide a “real picture” of the financial position and business performance of a company financing its assets by lease agreement. Due to such distorted view of financial position and business performance, professional organisations

* Doc. dr. sc. Sanja Sever Mališ, Ekonomski fakultet - Zagreb

** Ivana Kalčiček, univ. spec. oec., FINA – Zagreb

have proposed a new model of financial reporting that would correct the shortcomings of the existing model of recording assets and liabilities. The results of the research determine the current situation in the leasing market in the Republic of Croatia, but also indicate that the changed model of financial reporting will have the most affect on the lessee accounting. However, the new model of financial reporting should ultimately result in more transparent presentation of the financial position and business performance of lessees and lessors.

KEY WORDS: International Accounting Standards (IAS) International Financial Reporting Standards (IFRS), accounting treatment of leases, lessor accounting, lessee accounting.

1. UVOD

Financiranje putem leasinga zasniva se na ideji korištenja umjesto posjedovanja predmeta leasinga što pridonosi racionalizaciji troškova poslovanja. Poslovni subjekti odabiru leasing kao jednostavniji i fleksibilniji način nabave potrebne imovine radi brzine kojom napreduje tehnologija i sve kraćeg roka zastarijevanja opreme. Povećani intenzitet korištenja leasinga proizlazi iz obilježja i pogodnosti koje donose najmovi kao oblik financiranja, ali i zbog postojećega računovodstvenog tretmana najмова u računovodstvu najmoprimaca. U tome smislu u radu se analiziraju specifičnosti računovodstvenog tretmana najмова u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) odnosno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) promatrano s aspekta najmodavaca i najmoprimaca. Kao što je već istaknuto, jedna od prednosti korištenja najma kao izvora financiranja najmoprimaca, prema prijašnjemu modelu financijskoga izvještavanja, jest tzv. „izvanbilančno financiranje“ koje onemogućuje korisniku financijskih izvještaja sagledavanje cjelokupne slike o sigurnosti i uspješnosti poslovanja subjekta koji koristi takve izvore financiranja. Zbog takve iskrivljene slike financijskog položaja i uspješnosti poslovanja strukovne organizacije su predložile novi model financijskoga izvještavanja koji bi ispravio nedostatke postojećega sustava evidentiranja imovine odnosno obveza. S druge strane, osim najmoprimaca, ovakav novi model izvještavanja uvodi i izmijenjene zahtjeve izvještavanja vezane uz evidenciju najma, a u cilju kvalitetnijega prikazivanja financijskoga položaja i uspješnosti poslovanja najmodavca (davatelja leasinga) odnosno leasing društva. Uvažavajući specifičnosti financijskoga izvještavanja leasing društava cilj je ovoga rada pokazati kakvo je trenutno stanje i obilježja poslovanja leasing tržišta sukladno postojećem strukovnom i regulatornom okviru djelovanja te ocijeniti sigurnost i uspješnost poslovanja najvećih leasing društava u Republici Hrvatskoj. Osim toga, analizira se kako promijenjeni model financijskoga izvještavanja može utjecati na ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja leasing društava odnosno najmodavaca i najmoprimaca u postojećim uvjetima.¹

¹ Za potrebe ovoga rada pojmovi leasing i najam imaju isto značenje. Isto tako pojmovi najmodavatelj ili najmodavac označuju davatelja leasinga, a pojmovi najmoprimatelj ili najmoprimac, primatelj leasinga.

2. SPECIFIČNOSTI FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA NAJMOVA (LEASINGA)

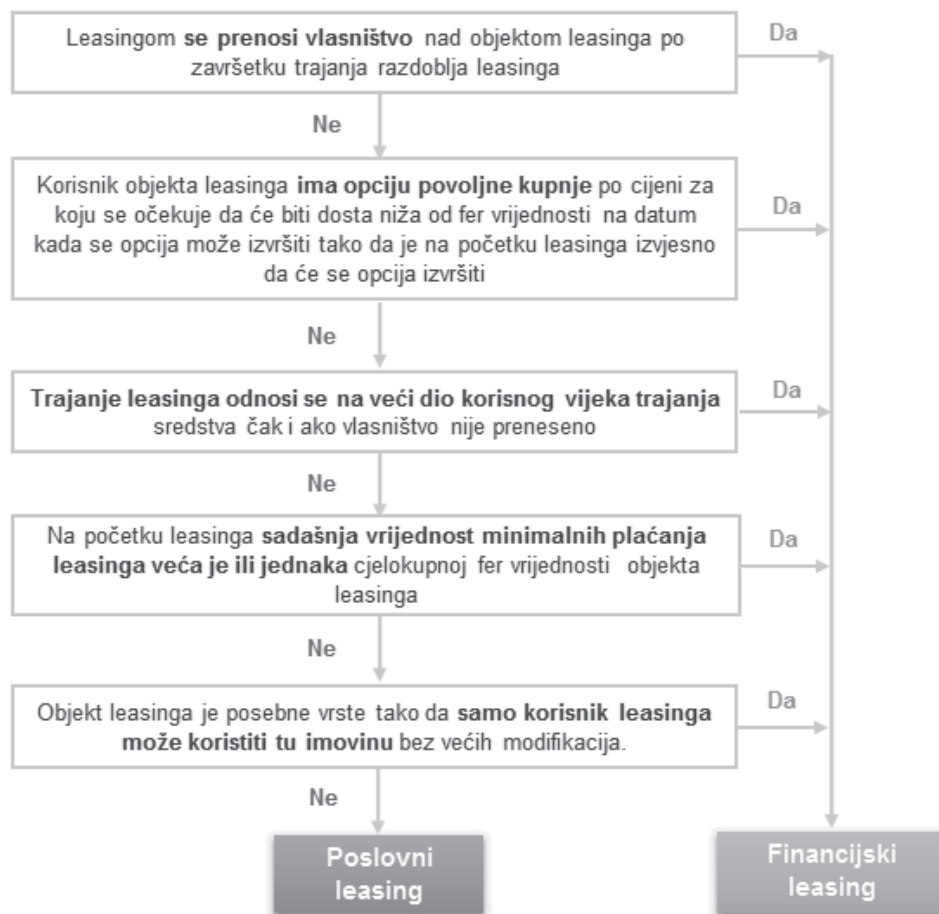
2.1. Računovodstveno evidentiranje leasinga prema MRS-u 17 – Najmovi

Računovodstveni tretman transakcija vezanih uz najmove temelji se na Međunarodnom računovodstvenom standardu 17, čiji je cilj propisati odgovarajuće računovodstvene politike vezane uz računovodstveno praćenje najмова i objavljivanja u financijskim izvještajima najmodavca i najmoprimca /22/. Prema MRS-u 17. t. 4., *najam je ugovor na temelju kojega najmodavac prenosi na najmoprimca u zamjenu za plaćanje ili niz plaćanja pravo uporabe određene imovine u dogovorenom razdoblju. Najmodavac (davatelj leasinga) je vlasnik objekta koji se daje u najam, a najmoprimac (primatelj leasinga) onaj koji prima u najam objekt leasinga pri čemu su odnosi definirani ugovorom o leasingu* /22/.

Ovim standardom uređena je klasifikacija najмова koja se temelji na tome u kojoj mjeri rizici i koristi vezani uz vlasništvo imovine koja je u najmu pripadaju davatelju leasinga (najmodavcu) i primatelju leasinga (najmoprimcu), dok se vlasništvo može, ali i ne mora prenijeti. Pod rizicima se podrazumijeva mogućnost gubitaka zbog neiskorištenih kapaciteta ili tehnološke zastarjelosti te kolebanja prihoda uslijed promjene gospodarskih uvjeta, dok koristi mogu predstavljati očekivanje profitabilnih poslova tijekom gospodarskoga vijeka trajanja imovine i dobiti uslijed povećanja vrijednosti ili ostvarenja ostatka vrijednosti. Prema MRS-u 17 razlikuju se dvije osnovne vrste najma: financijski najam i poslovni najam /22/. Kod financijskoga najma se rizici i koristi povezane s vlasništvom nad objektom leasinga većim dijelom prenose s najmodavca na najmoprimca, dok se kod poslovnoga najma zadržavaju kod najmodavca. Prema MRS-u 17, t. 10. sljedeći uvjeti moraju biti zadovoljeni da bi se najam mogao tretirati kao financijski najam /22/:

- 1) najmom se prenosi vlasništvo nad imovinom na najmoprimca po završetku razdoblja najma
- 2) najmoprimac ima mogućnost kupiti imovinu po cijeni za koju se očekuje da će biti dovoljno niža od fer vrijednosti na datum na koji je moguće iskoristiti tu mogućnost te je na početku najma izvjesno da će najmoprimac iskoristiti tu mogućnost
- 3) razdobljem najma pokriva se veći dio gospodarskog vijeka imovine, čak i kada se vlasništvo ne prenosi
- 4) na početku najma sadašnjom se vrijednosti minimalnih plaćanja najma pokriva gotovo cijela fer vrijednost imovine dane u najam
- 5) imovina dana u najam posebne je prirode tako da je samo najmoprimac može koristiti bez značajnijih preinaka.

Dodatno, u MRS-u 17, t. 11. propisani su određeni pokazatelji stanja, koji pojedinačno, ili u kombinaciji, upućuju da se radi o financijskome najmu: 1) ako najmoprimac može poništiti najam, gubitke najmodavca povezane s poništenjem snosi najmoprimac, 2) dobiti ili gubici koji su posljedica fluktuacija fer vrijednosti ostatka vrijednosti pripadaju najmoprimcu (npr. u obliku popusta na najamninu koji je jednak većini prihoda od prodaje na kraju razdoblja najma), 3) najmoprimac ima mogućnost nastaviti najam tijekom dodatnoga razdoblja uz najamninu koja je znatno niža od tržišne najamnine /22/. Prema MRS-u 17, t. 4., poslovni najam je svaki najam osim financijskoga najma /22/. Kriteriji klasifikacije leasinga na financijski i poslovni leasing prikazani su na slici 1.

Slika 1. Shema za određivanje vrste leasinga

Izvor: prilagođeno prema /2, str. 27./.

„Pojednostavljeno rečeno, najam je financijski ukoliko se vlasništvo nad sredstvom prenosi na najmoprimatelja na završetku razdoblja najma ili ako najmoprimatelj ima opciju povoljne kupnje sredstva“ /23, str. 42./.

Američki računovodstveni standardi (FASB 13) su precizniji u klasifikaciji leasinga od MRS-a 17 radi čega ih u praksi češće primjenjuju revizorske kuće, a koriste se i za porezne svrhe. Prema FASB-u 13 dovoljno je da samo jedan od sljedećih kriterija bude ispunjen da bi se najam smatrao financijskim /3/:

- 1) nakon isteka ugovora o najmu, vlasništvo iznajmljene imovine prelazi na najmoprimca (korisnika leasinga)
- 2) najam sadrži opciju povoljne kupnje za najmoprimca
- 3) vrijeme trajanja najma iznosi najmanje 75 % od korisnog vijeka trajanja objekta najma
- 4) sadašnja vrijednost minimalnih plaćanja na početku trajanja najma iznosi najmanje 90 % tržišne vrijednosti iznajmljene imovine u trenutku najma.

Razlike između FASB-a 13 i MRS-a 17 odnose se na preciznije definiranu sadašnju vrijednost minimalnih plaćanja na početku trajanja leasinga (90 % nasuprot 100 %) i ekonomski vijek upotrebe sredstva (75 % nasuprot veći dio korisnog vijeka upotrebe).

Ostatak vrijednosti zavisao je od razdoblja trajanja najma i sadašnje vrijednosti minimalnih plaćanja. Što je veće razdoblje trajanja najma to je manji ostatak vrijednosti. Odnosno, što su veća minimalna plaćanja to je manji ostatak vrijednosti. Prema MRS-u 17, t. 4., minimalna plaćanja najma su plaćanja tijekom razdoblja najma koja se traže ili mogu tražiti od najmoprimca, osim nepredviđene najamnine, troškova za usluge i poreze koje mora platiti najmodavac, a koji mu se naknadno vraćaju, zajedno s: a) u slučaju najmoprimca, svim iznosima za koje jamči najmoprimac ili s njim povezana stranka, ili b) u slučaju najmodavca, bilo kojim ostatkom vrijednosti za koji najmodavcu jamči najmoprimac, stranka povezana s najmoprimcem ili treća stranka koja nije povezana s najmodavcem, a koja je financijski sposobna ispuniti obvezu iz jamstva.

Međutim, ako najmoprimac ima mogućnost kupiti imovinu po cijeni za koju se očekuje da će biti dovoljno niža od fer vrijednosti na datum na koji je moguće iskoristiti tu mogućnost te je na početku najma izvjesno da će najmoprimac iskoristiti tu mogućnost, minimalna plaćanja najma obuhvaćaju obveze za minimalna plaćanja tijekom razdoblja najma do očekivanoga datuma realizacije mogućnosti kupnje i plaćanja potrebnog za njezinu realizaciju (MRS 17, t. 4.). Iznos sadašnje vrijednosti minimalnih plaćanja po leasingu trebalo bi računati za svaki ugovor o leasingu kako bi se ispravno utvrdila klasifikacija leasinga. Ukoliko je korisnik leasinga spreman platiti 100 % sadašnje vrijednosti predmeta leasinga prema MRS-u 17 odnosno 90 % prema FASB-u 13, tada se radi o financijskome leasingu i može se pretpostaviti da korisnik planira koristiti objekt leasinga u istom ili sličnom obujmu. Iz navedenoga je vidljivo kako je financijski leasing sličan klasičnoj prodaji na rate.

Ekonomski vijek upotrebe sredstva je kriterij koji je najteže odrediti prilikom klasifikacije leasinga jer ovisi o puno faktora. Davatelj leasinga bi za svaki predmet leasinga trebao procijeniti planira li ga koristiti veći dio ekonomskog vijeka trajanja (prema FASB-u 13, više od 75 %) te ukoliko je tako, tretirati ga kao ugovor o financijskome leasingu /3/.

Cinotti (2005.) opisuje situaciju na tržištu leasinga u Republici Hrvatskoj navodeći kako su se leasing društva kroz odredbe ugovora o leasingu te općim uvjetima poslovanja osigurala na način da su svi rizici povezani s vlasništvom prebačeni na korisnika leasinga. „Ako bismo gledali samo sa stajališta rizika – najvjerojatnije svi ugovori u Republici Hrvatskoj bi bili ugovori o financijskome leasingu. Međutim, prema MRS-u nije važno samo na kome su rizici, nego i koristi povezane s vlasništvom“ /2, str. 26./ Osim toga, ispravna klasifikacija leasinga na financijski ili operativni leasing važna je i zbog utvrđivanja obveze plaćanja poreza na dobit. Kod financijskoga leasinga, najmodavac će imovinu danu u financijski najam evidentirati kao dugoročno potraživanje u svoti koja je jednaka neto ulaganju u leasing, pri čemu će ostvariti financijske prihode odnosno kamate. S druge strane, najmoprimac će za nabavljeno sredstvo iskazati imovinu i obveze unutar kojih su i kamate te obračunati amortizaciju.

Kod operativnog leasinga, najmodavac će za imovinu danu u najam obračunavati amortizaciju i evidentirati prihod od najma po osnovi najamnine, dok će najmoprimac iskazati samo rashode od plaćanja najamnine. Iz navedenoga je vidljiva glavna prednost operativnog leasinga koji kod najmoprimca djeluje kao prikriveni oblik financiranja obzirom da ne iskazuje dugoročne obveze po osnovi najma, čime ne povećava zaduženost i prividno ostvaruje bolji kreditni rejting za druga potrebna zaduživanja. Prema Gulin, et al. (2001.) prednosti su i sljedeće: transakcije poslovnog najma omogućuju najmoprimcu izvanbilančno financiranje kada mu pokazatelji zaduženosti odražavaju nepovoljnu tenden-

ciju; a leasing naknade (rate) predstavljaju materijalne troškove poslovanja koje su u pravilu odbitne stavke od poreza, a porezne prednosti mogu se ostvariti i od ubrzane amortizacije i kamata /6/.

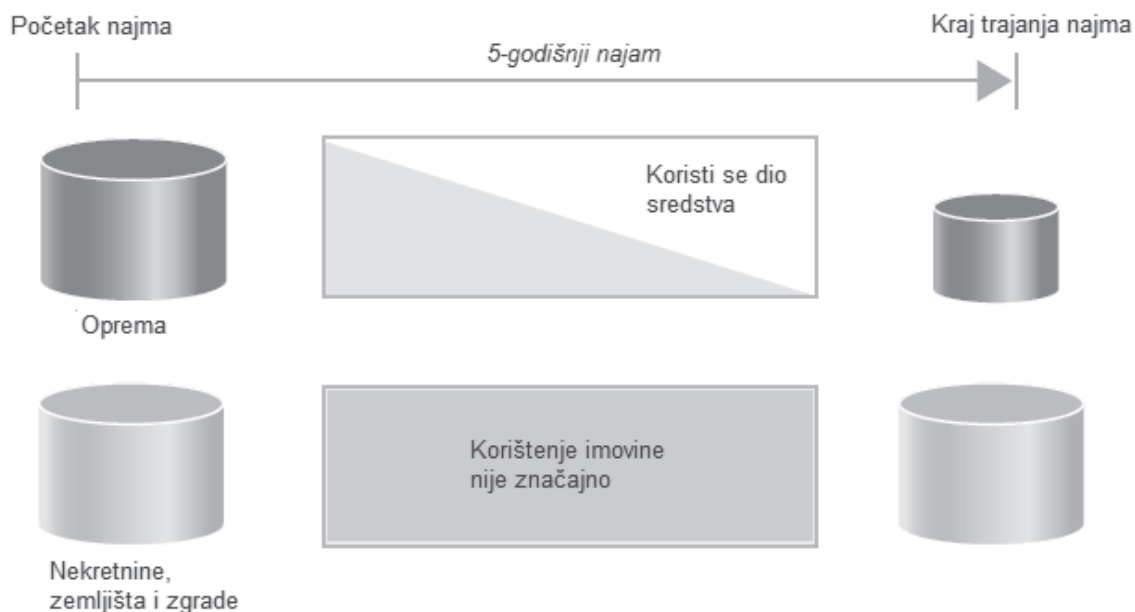
2.2. Računovodstveni tretman najмова prema MSFI 16 - Najmovi

Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) i američki Odbor za standarde financijskog izvještavanja (FASB) su 2006. godine inicirali potrebu za razvojem novoga modela računovodstvenog tretmana najмова kojime bi se poboljšala kvaliteta, usporedivost i transparentnost evidentiranja transakcija povezanih s najmovima i osiguralo iskazivanje imovine i obveza proizašlih iz ugovora o najmu. Zajednički projekt prijedloga novoga MSFI-a o računovodstvu najмова posljedica je harmonizacije MSFI-a i US GAAP-ova. Prva verzija nacrtu novog MSFI-a o najmovima objavljena je u kolovozu 2010. godine, a naredna verzija u svibnju 2013. godine. Valja naglasiti da je u javnoj raspravi koja je uslijedila, IASB (*International Accounting Standards Board*) primio više od 1.700 prijedloga, kritika i sugestija što ukazuje na značajnost ovoga područja. U siječnju 2016. godine donesen je i objavljen MSFI 16 - Najmovi, a koji će se primjenjivati za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019. godine. Tada ujedno prestaje i važiti dosadašnji standard MRS 17. Ipak za primjenu ovoga standarda u našim uvjetima potrebno je odobrenje Europske komisije što znači da do tada nije moguća primjena.

Sama definicija najma nije se značajno mijenjala, ali su se donijele smjernice za jasnije definiranje kontrole nad upotrebom sredstva u određenom vremenskom razdoblju kod ugovora o najmovima, što uključuje jasnije razlikovanje najma od popratnog pružanja usluga. Princip nalaže kako najam postoji kada korisnik kontrolira upotrebu određene imovine, a pružanje usluga (engl. *service*) kada dobavljač kontrolira upotrebu imovine (13, str. 12.). IASB se složio da se usluge popratnog pružanja usluga (održavanja) odvojeno iskazuju od samoga najma. Nacrtom MSFI-a iz 2010. godine predložena je primjena jedinstvenoga računovodstvenog pristupa odnosno jednog modela „prava upotrebe“ za sve vrste najмова. Nacrtom MSFI-a iz 2013. godine, a nakon uvažavanja prijedloga i komentara, uveden je „princip korištenja“ budući da jedinstveni računovodstveni model ne bi održavao ekonomske učinke raznovrsnih tipova leasing ugovora /12/. Navedeno bi značilo dvostruki pristup priznavanja, mjerenja i prezentiranja troškova i novčanih tijekova nastalih iz leasing odnosa te klasifikaciju najмова prema prirodi imovine koja je predmetom najma. Tako bi se najam opreme i vozila smatrao tipom „A“ najma, a najam nekretnina, zemljišta i zgrada (engl. *property*) – tipom „B“ najma (slika 2.).

Najmovi tipa „A“ podrazumijevaju korištenje dijela imovine (oprema ili vozila) koja je predmetom najma od strane najmoprimca. Razlog tome je što su oprema i vozila vrsta imovine čija se vrijednost tijekom godina smanjuje, posebno u prvim godinama upotrebe (npr. zrakoplovi, brodovi, oprema za rudarenje, automobili i kamioni). Kod takvih najмова najmodavac nastoji nadoknaditi vrijednost dijela imovine koji se koristi, ali jednako tako ostvariti i povrat ulaganja u imovinu. Najmovi tipa „B“ predstavljaju korištenje imovine od strane najmoprimca u gotovo neznačajnom dijelu. Najam nekretnina, zemljišta i/ili zgrade je tipičan primjer najмова „B“ tipa. Takva imovina je dugog vijeka trajanja ili joj vijek upotrebe nije ograničen kao kod zemljišta. Najmodavac postavlja cijenu najamnine koja mu omogućuje ostvariti povrat ulaganja u imovinu koja je predmetom najma. IASB je uzeo u

obzir troškove i kompleksnost predloženih izmjena za računovodstvo najmodavaca što je u prvoj verziji nacrt novoga MSFI-a iz 2010. godine uključivalo priznavanje imovine dane u najam u bilanci najmodavca prema dva pristupa (pristup izvršenja obveze i pristup prestanka priznavanja), a zatim u sljedećoj verziji nacrt pristup potraživanja i rezidualni pristup te usprkos predloženim načinima donio odluku da se računovodstvo najmodavaca u biti neće bitno mijenjati /13, str. 13./.

Slika 2. Podjela najмова prema principu korištenja

Izvor: obrada autora prema /13, str. 5./

3. PREGLED RAZVOJA I TRENUTNOG STANJA LEASING TRŽIŠTA U REPUBLICI HRVATSKOJ

3.1. Regulatorni okvir financijskoga izvještavanja

Leasing društva (najmodavci) vode poslovne knjige i sastavljaju financijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i Zakonom o leasingu /15, 16/. Prema čl. 3. st. 5. Zakona o računovodstvu smatraju se velikim poduzetnicima koji primjenjuju MSFI-e /16/. Temeljne računovodstvene politike koje su specifične pri sastavljanju i prezentiranju financijskih izvještaja leasing društava propisane su MRS-om 17. „Leasing društvo mora organizirati svoje poslovanje i voditi poslovne knjige, poslovnu dokumentaciju te ostale evidencije na način koji omogućuje provjeru posluje li leasing društvo u skladu s propisima i standardima struke“ /1, str. 137./. Leasing društva sastavljaju godišnje financijske izvještaje sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju te načinu i rokovima dostave financijskih i dodatnih izvještaja leasing društava /17, 19/. Temeljem Zakona o računovodstvu, leasing društva dužna su predavati u Financijsku agenciju, Registar godišnjih financijskih izvještaja, godišnje financijske izvještaje za statističke i druge potrebe do 31. ožujka tekuće za prethodnu godinu i za javnu objavu do 30. lipnja tekuće za prethodnu godinu /16/. Pravilnikom o načinu vođenja registra godišnjih financijskih izvještaja te načinu primanja i postupku

provjere potpunosti i točnosti godišnjih financijskih izvještaja te godišnjeg izvješća (NN 39/08., 37/09. i 139/10.), propisan je način i rokovi dostave dokumentacije, zaprimanje dokumentacije, javna objava, korištenje i pristup dokumentaciji i podacima te zaštita i čuvanje dokumentacije i podataka iz Registra godišnjih financijskih izvještaja /17/.

3.2. Obilježja tržišta leasinga u Republici Hrvatskoj

Tržište leasinga u Republici Hrvatskoj počelo se intenzivnije razvijati od 1997. godine, no nije bilo sustavno nadzirano i zakonodavno uređeno sve do osnivanja Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (HANFA-e) i donošenja Zakona o leasingu 2006. godine /15, 18/. U razdoblju od 2003. do 2006. godine, vidljiv je kontinuirani porast broja društava koja obavljaju poslove leasinga. 2003. godine bilo je 35 takvih društava, a 2006. godine čak 57 društava. Iz toga je zapravo vidljivo kako poduzeća klasične kreditne odnose s bankama zamjenjuju drugim oblicima financiranja, kao što je financiranje putem leasinga te kako leasing društva zauzimaju sve važniji položaj na financijskome tržištu. Smanjenje broja leasing društava u 2007. godini posljedica je zakonodavnog uređenja djelatnosti leasinga. U 2014. godini je poslovalo 23 leasing društava.

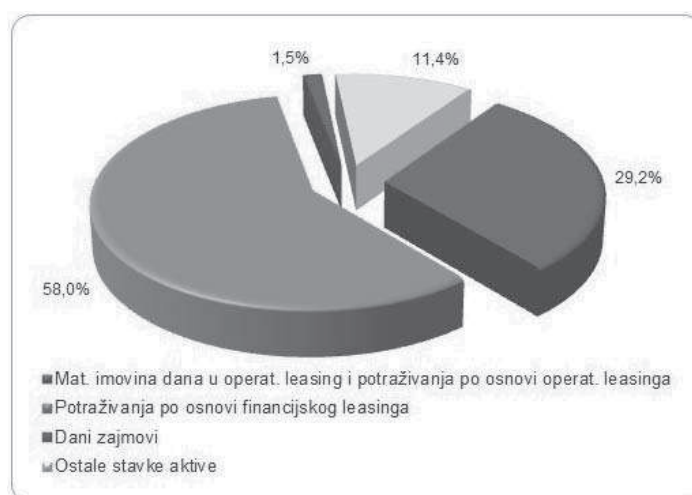
Promatrajući podatke o ukupnoj aktivni iz godišnjih financijskih izvještaja u kombinaciji s dostupnim dodatnim informacijama kao što su vrijednost novozaključenih ugovora i aktivnih ugovora, jasno je vidljiv trend porasta u razdoblju od 2006. do 2008. godine. Vrijednost ukupne aktive 57 leasing društava u 2006. godini iznosila je 27,0 mlrd. kn, u 2008. godini čak 35,1 mlrd. kn, što je ujedno i najveći iznos aktive u promatranome razdoblju. U 2014. godini vrijednost ukupne aktive iznosila je 17,9 mlrd. kn. U 2009. godini vidljive su prve posljedice svjetske gospodarske i financijske krize u poslovanju djelatnosti leasinga. Smanjeni obujam poslovanja uzrokovan je padom investicijske i osobne potrošnje te problemima u naplati potraživanja, a takav trend prisutan je i u narednim godinama, sve do 2014. godine (grafikon 1.).

Godina	Ukupna aktiva	Vrijednost novozaključenih ugovora	Vrijednost aktivnih ugovora	Broj zaposlenih
2006.	26.969	13.344	22.054	868
2007.	30.304	13.817	26.511	997
2008.	35.068	15.464	30.881	1.007
2009.	33.634	8.212	27.126	992
2010.	28.078	5.805	22.254	989
2011.	25.600	5.565	19.338	958
2012.	22.159	4.840	16.270	905
2013.	19.686	5.662	14.407	828
2014.	17.864	5.243	14.298	701

Grafikon 1. Kretanje ukupne aktive, vrijednosti aktivnih i novozaključenih ugovora (u mil. kn)

3.3. Specifičnosti strukture financijskih izvještaja leasing društava

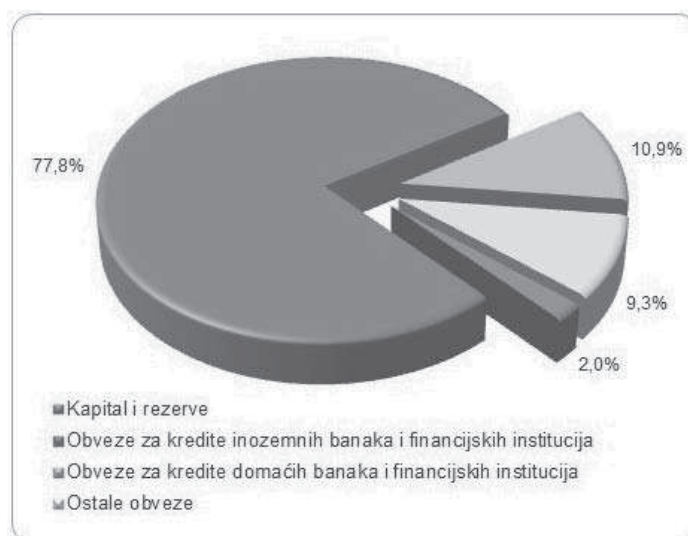
Kod leasing društava u strukturi aktive prevladava dugotrajna imovina i to materijalna imovina dana u operativni leasing ili dugotrajna potraživanja po osnovi financijskoga leasinga, ovisno o tome prevladava li kod društva operativni ili financijski leasing. U kratkotrajnoj imovini najzastupljenija su potraživanja po osnovi financijskoga leasinga i kratkotrajna financijska imovina u okviru danih kratkotrajnih zajmova ili depozita (grafikon 2.).

Grafikon 2. Struktura aktive leasing društava na dan 31. 12. 2014. godine

Izvor: /11/

Za leasing djelatnost je specifično da se u najvećoj mjeri financira kreditima banaka i financijskih institucija radi čega se, prema podacima iz agregiranog izvještaja o financijskom položaju leasing društava iz 2014. godine, 88,7 % ukupnih obveza djelatnosti leasinga odnosi na dugoročne i kratkoročne kreditne obveze, a prevladavaju krediti inozemnih banaka i financijskih institucija, jer čine 77,8 % pasive leasing društava (grafikon 3.).

Grafikon 3. Struktura pasive leasing društava na dan 31. 12. 2014. godine

Izvor: /11/

U tablici 1. prikazano je kretanje ukupnih prihoda, ukupnih rashoda i dobiti/gubitka nakon oporezivanja u razdoblju od 2006. do 2014. godine.

Tablica 1. Kretanje ukupnih prihoda, ukupnih rashoda i dobiti/gubitka nakon poreza na dobit leasing društava u razdoblju od 2006. do 2014. godine (u mil. kn)

Podatak	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Ukupni prihodi	9.469	13.000	15.160	10.640	4.631	4.095	3.450	2.878	2.570
Ukupni rashodi	9.329	13.000	15.586	11.200	5.651	4.207	3.280	3.067	3.847
Dobit/gubitak nakon poreza na dobit	90	-68	-459	-625	-1.026	-131	94	-248	-1.329

Izvor: obrada autora prema /11, 4/.

Na razini djelatnosti leasinga u razdoblju od 2006. do 2014. godine neto dobit ostvarena je samo u 2006. godini u iznosu od 90,0 mil. kn i 2012. godine u iznosu od 94,0 mil. kn, a u svim ostalim godinama ostvaren je neto gubitak. „Pozitivan rezultat poslovanja na razini djelatnosti leasinga u 2012. u odnosu na 2011. rezultat je značajnog smanjenja troškova ispravka vrijednosti za gubitke od umanjenja te smanjenja gubitka po osnovi neto tečajnih razlika“ /11, 2012., str. 120./. Po visini ostvarenoga neto gubitka ističu se 2010. godina kada je ostvaren neto gubitak u iznosu od 1,0 mlrd. kn i 2014. godina s 1,3 mlrd. kn ostvarenoga neto gubitka. Na iskazani rezultat poslovanja utjecalo je u 2010. godini, između ostalog, i smanjenje obujma financiranja odnosno zaključivanje novih ugovora, ali i troškovi vrijednosnoga usklađenja i neto negativne tečajne razlike /11, 2010./. Gubitak nakon oporezivanja u 2014. godini veći je za 437,5 % u odnosu na 2013. godinu kada je gubitak iznosio 248 mil. kn, što je najvećim dijelom rezultat troškova ispravka vrijednosti od 1,1 mlrd. kn, a koji se odnose na umanjenje vrijednosti potraživanja po financijskome i operativnome leasingu, zajmovima te ostaloj financijskoj imovini /11, 2014./.

Ako se promatra struktura ukupnih prihoda i ukupnih rashoda leasing društava u 2014. godini, prema tablici 2., ukupne prihode čine prihodi od kamata (26,2 %), prihodi od provizija i naknada (1,6 %) te ostali poslovni prihodi koji obuhvaćaju prihod ostvaren po osnovi operativnog leasinga, dobit od prodaje imovine kod operativnog i financijskog leasinga, dobit od naknadnih troškova vezanih uz leasing, dobit od tečajnih razlika i ostali prihodi (72,3 %). Ukupne rashode u 2014. godini čine rashodi po osnovi kamata (10,0 %), rashodi za provizije i naknade (0,7 %), ostali poslovni rashodi koji uključuju gubitak od prodaje imovine kod operativnog i financijskog leasinga, gubitak od nadoknativih troškova vezanih uz leasing, gubitak od tečajnih razlika, trošak amortizacije imovine u operativnom leasingu, troškove amortizacije ostale imovine, troškove osoblja, opće i administrativne troškove poslovanja i ostale rashode (60,2 %) te troškove vrijednosnog usklađenja (29,1 %).

Tablica 2. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti leasing društava u 2013. i 2014. godini

Opis	2013. (u tis. kn)	2014. (u tis. kn)	Promjena (u %)
Prihodi od kamata	745.081	672.351	-9,8
Rashodi po osnovi kamata	430.553	383.280	-11,0
Dobit/gubitak od kamata	314.529	289.071	-8,1
Prihodi od provizije i naknada	52.182	40.177	-23,0
Rashodi za provizije i naknade	29.394	28.230	-4,0
Dobit/gubitak od provizije i naknade	22.788	11.964	-47,5
Ostali poslovni prihodi	2.073.708	1.857.427	-10,4
Ostali poslovni rashodi	2.071.430	2.316.092	11,8
Dobit/gubitak iz ostalih prihoda i rashoda	2.278	-458.665	-
Dobit/gubitak prije troškova ispravka vrijednosti za gubitke od umanjenja	339.594	-157.648	-
Troškovi ispravka vrijednosti za gubitke od umanjenja (troškovi vrijednosnog usklađenja)	529.093	1.119.664	111,6
Dobit/gubitak prije poreza na dobit	-189.499	-1.277.312	574,0
Porez na dobit	58.347	51.807	-11,2
Dobit/gubitak nakon poreza na dobit	-247.846	-1.329.119	436,3

Izvor: /11/.

4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

4.1. Ocjena sigurnosti i uspješnosti poslovanja odabranih leasing društava

Za provedbu analize financijskih izvještaja odabrana su četiri leasing društva koja su u 2014. godini ostvarili najveće ukupne prihode, a kojima predmet poslovanja čine poslovi financijskoga leasinga, operativnoga leasinga, poslovi koji su u posrednoj ili neposrednoj vezi s poslovima leasinga te davanje u zakup i najam objekata leasinga vraćenih leasing društvu. Za odabrana leasing društva pripremljena je vremenska serija podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka za pet uzastopnih godina (od 2010. do 2014. godine). Temeljni podaci odabranih leasing društava vidljivi su u tablici 3.

Tablica 3. Općeniti podaci o odabranim leasing društvima za provedbu analize

Leasing društvo	Godina osnivanja	Ukupni prihod (u tis. kn)	Udio (%)	Aktiva (u tis. kn)	Udio (%)	Temeljni kapital (u tis. kn)	Udio (%)	Broj zaposl.	Udio (%)
Unicredit Leasing Croatia d.o.o.	1997.	360.405	14,0	3.282.446	18,4	28.742	2,4	92	13,1
Erste & Steiermaerkische S-Leasing d.o.o.	1997.	323.685	12,6	1.735.660	9,7	1.000	0,1	65	9,3
Porsche Leasing d.o.o.	2001.	283.239	11,0	1.251.281	7,0	78.800	6,6	47	6,7
Raiffeisen Leasing d.o.o.	1999.	216.813	8,4	1.579.013	8,8	30.000	2,5	66	9,4
Ukupno odabrana četiri leasing društva	-	1.184.142	46,1	7.848.399	43,9	138.542	11,6	270	38,5
Ukupno sva leasing društva	-	2.570.137	100,0	17.863.501	100,0	1.192.468	100,0	701	100,0

Izvor: obrada autora prema /4, 11/.

Najmanje oscilacije u ostvarenim rezultatima poslovanja u petogodišnjem razdoblju imalo je društvo Unicredit leasing. Najveću dobit prije poreza u iznosu od 81 mil. kn ostvarilo je društvo Erste leasing u 2013. godini, a preostala tri društva ostvarila su najbolje rezultate poslovanja u 2012. godini. Društvo Raiffeisen leasing je 2013. godine završilo s gubitkom od 36 mil. kn, ali je već naredne 2014. godine ponovno poslovalo s dobiti, dok se negativni trend smanjenja dobiti kod preostala tri društva odrazio u 2014. godini (tablica 4.).

Tablica 4. Dobit/gubitak prije poreza (iznosi u tis. kn) odabranih leasing društava u razdoblju od 2010. do 2014. godine

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Unicredit leasing	22.408	65.546	80.048	75.223	60.184
Erste leasing	12.642	59.781	66.173	81.679	27.902
Porsche leasing	-7.957	27.428	33.231	36.108	25.775
Raiffeisen leasing	12.083	8.796	8.533	-36.237	7.681

Izvor: obrada autora prema /4, 11/.

Financijski pokazatelji odabranih četiriju leasing društava promatrani su za 2010. i 2014. godinu te su uspoređivani s pokazateljima na razini cjelokupne leasing djelatnosti kao referentnim vrijednostima usporedbe i odraza poslovnog okružja. Usporedno su analizirane promjene pokazatelja i njihov utjecaj na sigurnost i uspješnost poslovanja leasing društava (tablica 5.).

Tablica 5. Kretanje financijskih pokazatelja odabranih leasing društava i leasing djelatnosti u 2010. i 2014.

POKAZATELJI	Unicredit leasing		Erste leasing		Porsche leasing		Raiffaisen leasing		Djelatnost leasinga	
	2010.	2014.	2010.	2014.	2010.	2014.	2010.	2014.	2010.	2014.
Pokazatelji likvidnosti										
Koeficijent trenutne likvidnosti	0,14	0,04	0,03	0,02	0,02	0,09	0,17	0,06	0,07	0,04
Koeficijent ubrzane likvidnosti	1,03	1,69	0,75	1,38	0,18	1,38	0,73	0,51	0,56	0,65
Koeficijent tekuće likvidnosti	1,24	2,07	0,80	1,49	0,27	1,49	0,83	0,63	0,75	0,88
Koeficijent financijske stabilnosti	0,94	0,87	1,05	0,92	2,03	0,94	1,07	1,18	1,14	1,05
Pokazatelji zaduženosti										
Koeficijent zaduženosti	0,98	0,90	1,00	0,89	0,91	0,87	0,93	0,92	1,00	0,98
Koeficijent vlastitog financiranja	0,02	0,10	0,00	0,11	0,09	0,13	0,07	0,08	0,00	0,02
Koeficijent financiranja	42,36	8,94	893,81	7,82	9,85	6,63	12,62	10,84	279,84	49,75
Pokriće troškova kamata	1,30	2,08	1,28	2,05	-	2,39	1,16	1,18	-	-2,33
Faktor zaduženosti	14,82	7,44	5,81	4,42	3,67	3,78	7,30	6,69	12,33	14,30
Stupanj pokrića I	0,03	0,13	0,00	0,15	0,11	0,16	0,10	0,11	0,00	0,03
Stupanj pokrića II	1,06	1,14	0,95	1,09	0,49	1,06	0,94	0,85	0,88	0,95
Pokazatelji aktivnosti										
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,11	0,11	0,25	0,19	0,30	0,23	0,14	0,14	0,16	0,14
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	0,45	0,50	1,59	0,84	1,95	1,45	0,58	0,67	0,61	0,54
Pokazatelji ekonomičnosti										
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,05	1,20	1,02	1,09	0,98	1,10	1,04	1,04	0,82	0,67
Odnos kamatnih prihoda i rashoda	2,10	2,56	1,25	2,14	0,81	0,67	1,14	0,82	0,94	0,80
Odnos ukupnih prihoda i troškova	1,29	1,53	1,09	1,21	1,05	1,21	1,37	1,33	0,93	0,75
Pokazatelji profitabilnosti (u %)										
Neto marža profita	20,30	28,58	7,88	13,92	3,74	13,56	25,54	22,24	-7,89	-36,80
Bruto marža profita	20,50	32,11	7,87	16,79	4,46	15,67	26,28	22,98	-7,76	-34,78
Neto rentabilnost imovine	2,27	3,14	2,01	2,60	1,14	3,07	3,48	3,05	-1,30	-5,29
Bruto rentabilnost imovine	2,29	3,53	2,00	3,13	1,36	3,55	3,58	3,16	-1,28	-5,00
Rentabilnost vlastitog kapitala	21,95	14,37	399,42	9,47	-9,55	12,08	5,39	4,55	-1025,81	-377,58

Izvor: izračun autora prema /4, 11/.

Likvidnost predstavlja sposobnost poduzeća u pravodobnom podmirenju dospjelih kratkoročnih obveza. U navedenoj skupini pokazatelja najznačajniji su koeficijent tekuće likvidnosti i koeficijent financijske stabilnosti /24, str. 248., 20, str. 63./. Pokazatelje likvidnosti kod leasing društava moguće je izračunati po istom načelu kao i kod poduzetnika iz realnoga sektora. Koeficijent tekuće likvidnosti ne bi trebao biti manji od 2 /24, str. 249./. Ako je koeficijent tekuće likvidnosti veći od 1, može se očekivati podmirenje obveza na vrijeme, no što je veća vrijednost pokazatelja, to je veća sigurnost podmirenja tekućih obveza /8/. Obzirom na specifičnost leasing djelatnosti koja se gotovo u potpunosti oslanja na tuđe izvore financiranja što uvjetuje i relativno velik iznos kratkoročnih obveza, ovaj kriterij leasing društva vrlo teško mogu zadovoljiti. Temeljem kretanja pokazatelja likvidnosti može se zaključiti kako su pokazatelji promatranih četiriju leasing društava bolji od pokazatelja na razini djelatnosti, pri čemu ima najbolje pokazatelje u petogodišnjem razdoblju.

Pokazatelji zaduženosti mjere koliko se društvo financira iz vlastitih, a koliko iz tuđih izvora sredstava, tj. koliki je stupanj korištenja financijske poluge /24, str. 253./. Navedene pokazatelje kod leasing društava također je moguće izračunati na isti način kao i kod poduzetnika iz realnoga sektora s time da je, zbog prirode djelatnosti (davanje u najam), gotovo cjelokupna aktiva djelatnosti leasinga financirana tuđim sredstvima. Kod svih promatranih leasing društava, kao i na razini djelatnosti, ovaj pokazatelj je iznimno visok u cjelokupnom razdoblju (od 0,84 do 1,00), što je i u skladu s praksom i običajima djelatnosti leasinga jer se posao leasinga primarno financira iz tuđih izvora /11, 2012./.

Pokazatelji aktivnosti mjere kojom brzinom imovina cirkulira u poslovnome procesu odnosno koliko učinkovito društvo upotrebljava svoje resurse /24, str. 251./. Od pokazatelja aktivnosti za leasing društva je moguće iskazati koeficijente obrtaja ukupne imovine i kratkotrajne imovine, a zbog specifičnosti leasing djelatnosti, nisu primjenjivi pokazatelji koji se odnose na koeficijent obrtaja potraživanja i koeficijent obrtaja zaliha. Koeficijent obrtaja ukupne imovine pokazuje koliko puta se imovina pretvori u prihode /24/. Za sva promatrana leasing društva, kao i cjelokupnu djelatnost, ovaj koeficijent je manji od 1, što znači da na jednu kunu imovine dolazi manje od jedne kune prihoda.

„Pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos prihoda i rashoda i pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda“ /14, str. 111./. Za leasing djelatnost je osim pokazatelja ekonomičnosti ukupnoga poslovanja, moguće staviti u odnos prihode i rashode po osnovi kamata te ukupne prihode i operativne troškove koji kod leasing društava uključuju ostale poslovne rashode i troškove vrijednosnog usklađenja. Ekonomičnost ukupnoga poslovanja je kod sva četiri leasing društva veća od 1, osim kod Raiffeisen leasinga u 2013. godini kada je ostvaren gubitak. Pokazatelji ekonomičnosti ukupnoga poslovanja svih četiriju leasing društava u promatranome razdoblju veći su od pokazatelja na razini djelatnosti.

Pokazatelji profitabilnosti mjere uspjeh ostvarivanja zarada poduzeća. Upućuju na veličinu neto ili bruto dobiti u odnosu na angažiranu imovinu, tj. na veličinu ukupnih prihoda /24, str. 253./. Pokazatelji rentabilnosti govore o stopi povrata na ukupnu imovinu i kapital. Ovi pokazatelji su negativne vrijednosti na razini djelatnosti u 2010. i 2014. godini na što je najviše utjecao gubitak na agregiranoj razini. Rentabilnost vlastitoga kapitala veća je od rentabilnosti imovine kod djelatnosti leasinga iz razloga što leasing društva imaju mali udio kapitala u ukupnoj pasivi, promatrano s aspekta knjigovodstvene vrijednosti. Promatranim leasing društvima zajednički su slabiji pokazatelji likvidnosti, visoka zaduženost i ovisnost o tuđim izvorima financiranja, što je znakovito za leasing djelatnost i nužno ne mora značiti

i probleme u poslovanju, međutim zabrinjavajuće je negativna profitabilnost ostvarena u ovoj djelatnosti. Osim toga, i najveća leasing društva iskazuju smanjene stope rentabilnosti u analiziranome razdoblju.

4.2. Mogući utjecaji promijenjenog modela financijskoga izvještavanja na poslovanje najmoprimaca i leasing društava

Obzirom da leasing predstavlja izvor financiranja prema kojemu najmoprimac stječe imovinu i stvara obveze, izostavljanje financiranja operativnim najmom kod najmoprimaca kritizirano je od strane korisnika financijskih izvještaja, investitora i analitičara, jer navodi na iskrivljenu sliku o zaduženosti najmoprimaca što može rezultirati podcjenjivanjem ili precjenjivanjem imovine i obveza te troškova kamata i troškova poslovanja. „U situacijama u kojima pokazatelj zaduženosti najmoprimca ima nepovoljnu tendenciju, korištenje poslovnog najma omogućuje najmoprimcu izvanbilančno financiranje čime prikriva stvarno stanje zaduženosti“ /7, str. 50./. Postojeći računovodstveni tretman najmova ima za posljedicu veće nedostatke u kvaliteti informacija kod najmoprimaca u odnosu na najmodavce“ /21, str. 47./. Imovina i obveze proizašle iz aktivnosti poslovnog najma nisu iskazane u bilanci najmoprimaca, čime su podcijenjeni pokazatelji zaduženosti te je otežana usporedba između subjekata. Tablica 3. prikazuje usporedbu podataka iskazanih u godišnjim financijskim izvještajima s prilagođenim podacima za učinke izvanbilančnog iskazivanja korištenja najma, za dva subjekta iz iste djelatnosti koji intenzivno koriste nekretnine, postrojenja i opremu. Subjekt 1 iznajmljuje manje od 10 % opreme, a Subjekt 2 gotovo 70 %.

Tablica 6. Učinci izvanbilančnog iskazivanja korištenja najma

Stavka	Subjekt 1		Subjekt 2	
	Iskazano	Procjena	Iskazano	Procjena
Nekretnine, postrojenja i oprema	16.908	19.926	15.748	24.020
Dugoročne obveze	13.232	16.567	9.615	18.320
Kapital	6.719	6.402	5.604	5.171
Odnos dugoročnih obveza prema kapitalu	2,0 : 1	2,6 : 1	1,7 : 1	3,5 : 1

Izvor: obrada autora /13/.

Iskazani podaci upućuju da Subjekt 1 ima povoljniji položaj i veću imovinu u usporedbi sa Subjektom 2, a zapravo je obrnuto uzimajući u obzir izvanbilančno financiranje najmovima. Osim problema usporedivosti, zbog kojega investitori i analitičari prilagođavaju iznose u bilanci najmoprimaca, prema postojećem računovodstvenom standardu postoji i problem nedostatka informacija. Prema podacima Odbora za standarde financijskog izvještavanja o računovodstvu najmova, za subjekte u likvidaciji obveze su 7 do 90 puta veće od iskazanih kada se uzmu u obzir izvanbilančne obveze za najam /13, str. 7/.

Najvažnija promjena u kontekstu računovodstva najmova prema MSFI-ima prelazak je iz izvanbilančnog modela operativnog najma u bilančni model operativnog najma kod

najmoprimca /5, str. 32./. Utjecaj pristupa ovakvog računovodstvenog tretmana najmovima imat će utjecaja prije svega na kategoriju poslovnih najmovi, što će se ponajviše odraziti na one najmoprimce koji putem poslovnog najma financiraju imovinu visoke vrijednosti (npr. zrakoplove, plovila i sl.), ali i na sve ostale najmoprimce, najmodavce te korisnike financijskih izvještaja. Najmoprimci koji se financiraju putem poslovnog najma zabilježit će u bilanci znatno povećanje imovine i obveza te početno povećanje troškova u računu dobiti i gubitka. Ovakvo izvještavanje rezultirat će kvalitetnijim izvještavanjem korisnika financijskih izvještaja o zaduženosti poduzeća što će se najviše odraziti na koeficijent zaduženosti (ukupne obveze/ukupna imovina) odnosno koeficijent vlastitog financiranja (kapital/ukupna imovina) te na koeficijent financiranja (ukupne obveze/kapital). Prikazivanje operativnog najma u bilanci rezultirat će i razlikama u računu dobiti i gubitka budući da će se imovina u operativnom najmu amortizirati po linearnoj metodi što će imati utjecaja na pokazatelje profitabilnosti. Zbog toga je moguće pogoršanje pokazatelja zaduženosti i profitabilnosti subjekata u odnosu na aktualni računovodstveni tretman najmovi, što bi moglo dovesti i do preispitivanja poslovne politike o financiranju putem najmovi /7/. Ipak, učinci promijenjenog modela financijskoga izvještavanja trebali bi u konačnici investitorima i analitičarima omogućiti lakše utvrđivanje financijskoga stanja, uspješnosti poslovanja te sposobnosti podmirivanja obveza najmoprimca.

Kao što je već istaknuto, kod najmodavca poslovni najam se iskazuje u njegovim poslovnim knjigama, te najmodavac za tu imovinu obavlja obračun amortizacije, dok najamnika za najmodavca predstavlja prihod razdoblja. Ipak najmodavac i dalje klasificira zajmove kao financijske i operativne kao što je to bio slučaj i do sada. U tome smislu novi model financijskoga izvještavanja kod najmodavca uvodi dodate objave vezane uz evidenciju najma kod najmodavca, čime se korisnicima financijskih izvještaja nastoje dati kvalitetnije informacije o izloženosti najmodavca riziku, i to posebice riziku rezidualne vrijednosti.

5. ZAKLJUČAK

Za mala i srednja poduzeća, leasing predstavlja pristupačniji instrument financiranja imovine od klasičnoga zaduživanja, a pogodnosti postojećega računovodstvenog evidentiranja poslovnoga najma omogućuju im izvanbilančno financiranje odnosno prikrivanje stvarnoga stanja zaduženosti. Novi računovodstveni tretman najmovi ima za cilj osigurati priznavanje cjelokupne imovine i obveza proizašlih iz ugovora o najmu kod najmodavaca i najmoprimaca. Učinci računovodstvenoga tretmana najmovi odražavaju se u financijskim izvještajima najmodavaca i najmoprimaca koji služe kao podloga za analizu korisnicima financijskih izvještaja, posebno analitičarima i investitorima. U tome smislu u radu je ocijenjena sigurnost i uspješnost poslovanja leasing djelatnosti koju obilježava ovisnost o tuđim izvorima financiranja odnosno visok stupanj zaduženosti i smanjena likvidnost. Pokazatelji aktivnosti upućuju na to da se kod leasing djelatnosti, tijekom jedne poslovne godine, imovina sporo pretvara u prihode. Leasing tržište u Republici Hrvatskoj ostvarivalo je uzlazne trendove do pojave ekonomske krize koja je uzrokovala manju sklonost poduzeća za širenjem i nabavom nove imovine. Novi računovodstveni tretman najmovi imat će za posljedicu promjene u strukturi financijskih izvještaja i primatelja najma, ali i davatelja najma odnosno

leasing društvima. Promjene u financijskome izvještavanju odrazit će se u financijskim izvještajima primatelja najma što, u najširem smislu riječi, uključuje preispitivanje poslovne politike financiranja putem najmova. S obzirom da je realno za očekivati da će leasing i po primjeni novoga modela financijskoga izvještavanja biti jedan od izvora financiranja umjesto klasičnog zaduživanja kod najmoprimaca za očekivati je da će se dogoditi određene promjene u strukturi financijskih izvještaja koje se u prvome redu odnose na povećanu zaduženost odnosno smanjenu likvidnost. S obzirom na promjenu strukture imovine moguće je očekivati i nešto slabije koeficijente obrtaja ukupne imovine. Početno povećanje troškova zbog primjene novoga modela financijskoga izvještavanja uzrokovat će pogoršanje pokazatelja profitabilnosti u odnosu na aktualni računovodstveni tretman najmova. Ipak novi model financijskoga izvještavanja trebao bi u konačnici rezultirati realnijim prikazivanjem financijskoga stanja i uspješnosti poslovanja kod najmoprimaca i najmodavaca, a na korist svih korisnika financijskoga izvještavanja.

LITERATURA:

1. Braovac, I., Jurić, M. (2009.) *Leasing u teoriji i praksi*. Zagreb: Poslovni zbornik.
2. Cinotti, K. (2005.) *Leasing u praksi*. Zagreb: Centar za računovodstvo i financije.
3. *FASB 13 (1976) Statement of Financial Accounting Standards No. 13 – Accounting for Leases*, dostupno na: http://www.fasb.org/jsp/FASB/Document_C/DocumentPage?cid=1218220124481&acceptedDisclaimer=true [11. 5. 2015.].
4. Financijska agencija, Registar godišnjih financijskih izvještaja.
5. Gulin, D. (2015.) Očekivane izmjene u MSFI računovodstvenih modela lizinga i godwill-a, *Računovodstvo i financije*, HZRI, 7/2015., str. 32.-35.
6. Gulin, D. et al. (2001.) *Računovodstvo trgovačkih društava uz primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda i poreznih propisa*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
7. Hladika, M. (2012.) Računovodstveni tretman najmova prema revidiranom prijedlogu novog MSFI-a (MRS 17). *Računovodstvo i financije*, 2/12., str. 50-55.
8. Horvat Jurjec, K. (2011.) Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja. *Računovodstvo, revizija i financije*, 7/11, str. 18-26.
9. Horvat Jurjec, K. (2012.) Računovodstvo financijskog leasinga (najma). *Računovodstvo, revizija i financije*, 6/12, str. 22-28.
10. Horvat Jurjec, K. (2012.) Računovodstvo operativnih najmova (leasinga). *Računovodstvo, revizija i financije*, 5/12, str. 21-26.
11. Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, Mjesečna i godišnja izvješća.
12. *IFRS (2013) Exposure Draft Snapshot: Leases, May, 2013*, dostupno na: <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Leases/Exposure-Draft-May-2013/Documents/Snapshot-Leases-May-2013.pdf> [3. 6. 2015.].
13. *IFRS (2014) Project Update Leases, August, 2014*, dostupno na: <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Leases/Documents/Project-Update-Leases-August-2014.pdf> [31. 5. 2015.].

14. Mamić Sačer, I., Žager L. (2014.) Analiza financijskih izvještaja u funkciji ocjene sigurnosti i uspješnosti poslovanja poduzeća. *Računovodstvo i financije*, 1/14, str. 107-113.
15. Narodne novine (2006.) *Zakon o leasingu*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 135/06.
16. Narodne novine (2007. – 2014.) *Zakon o računovodstvu*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 109/07., 54/13., 121/14.
17. Narodne novine (2008. – 2010.) *Pravilnik o načinu vođenja registra godišnjih financijskih izvještaja te načinu primanja i postupku provjere potpunosti i točnosti godišnjih financijskih izvještaja te godišnjeg izvješća*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 39/08., 37/09. i 139/10.
18. Narodne novine (2013.) *Zakon o leasingu*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 141/13.
19. Narodne novine (2014.) *Pravilnik o strukturi i sadržaju te načinu i rokovima dostave financijskih i dodatnih izvještaja leasing društava*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 60/14.
20. Osmanagić Bedenik, N. (2010.) Analiza poslovanja na temelju godišnjih financijskih izvještaja. *Računovodstvo, revizija i financije*, 3/10, str. 59-69.
21. Perčević, H. (2010.) Koje promjene donosi prijedlog novog MSFI-a o računovodstvu najмова (leasing). *Računovodstvo i financije*, 10/10, str. 46-52.
22. *Uredba Komisije (EZ) br. 1126/2008 od 3. studenoga 2008. o usvajanju određenih Međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća, L320*. Official Journal Of The European Union. Dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:02008R1126-20140101>[6. 1. 2015.].
23. Urukalo, D. et al. (2003.). *Leasing*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
24. Žager, K. et al. (2008.) *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia.

BILJEŠKE

Za potrebe ovoga rada pojmovi leasing i najam imaju isto značenje. Isto tako pojmovi najmodavatelj ili najmodavac označuju davatelja leasinga, a pojmovi najmoprimateelj ili najmoprimateelj, primatelja leasinga.